

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlayman”

Rektor M.T. Xodjiyev

07 2023-yil

**KASBIY (IJODIY) IMTIHONLAR DASTURI
VA BAHOLASH MEZONLARI**

(kunduzgi, sirtqi)

61010301–Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta‘lim yo‘nalishi (basketbol)

Guliston– 2023 yil

**2023-2024 o‘quv yili qabuli uchun abuturentlardan qabul qilinadigan
ijodiy (kasbiy) imtihonlarning me‘yoriy talabalari, baholash mezonlari
hamda o‘tkazish tartibi
KIRISH**

Jamiyatimizda sog‘lom turmush tarzini shakillantirish, aholining, ayniqsa yosh avlodning jismoniy tarbiya va ommaviy sport bilan muntazam shug‘ullanishi uchun zamon talablariga mos shart-sharoitlar yaratish, sport musobaqalari orqali yoshlarga o‘z irodasi, kuchi va imkoniyatlariga bo‘lgan ishonchni mustaxkamlash, mardlik va vatanparvarlik, ona Vatanga sadoqat tuyg‘ularini kamol topish, shuningdek, yoshlar orasidan iqtidorli sportchilarni saralab olish ishlarini tizimli tashkillashtirish hamda jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirishga yo‘naltirilgan keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi xududlarida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish, aholining barcha qatlamlari, ayniqsa yoshlarni jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug‘ullanishga jalb etish, mamlakatimizda bu borada yaratilgan sharoitlardan samarali foydalanish natijalarini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Mamlakatimizda mazkur soha rivojiga qaratilgan qator me‘yoriy – huquqiy hujjatlar qabul qilingan va jadallikda hayotga tadbiiq etib kelinmoqda.

Jumladan, 2022 yil 15 iyundagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Davlat oliy ta‘lim muassasalariga o‘qishga qabul qilish jarayonlarini tashkil etish to‘g‘risidagi” **PQ-279-son qarori**, 2018 yil 27 iyuldagi **VM-588-son qarori** bilan tasdiqlangan “Alohida iqtidor talab etiladigan bakalavriyat ta‘lim yo‘nalishlariga kirish test sinovlarisiz kasbiy (ijodiy) imtihonlar orqali qabul qilish tartibi to‘g‘risida”gi Nizomi, 2022 yil 3 noyabrdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlarni tayyorlash hamda ilmiy tadqiqotlar tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi” **PQ-414-son qarori** va 2021 yil 24 dekabrdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Davlat oliy ta‘lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta‘minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risidagi” **PQ-60-son qarorilari** shular jumlasidandir.

O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti va uning Nukus va Fargona filiallaridagi Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha kasbiy (ijodiy) imtihon dasturi sport maktablari (SM), Respublika Olimpiy va paralimpiy zahiralari tayorlash markazlari jismoniy tarbiya va sport dasturlari asosida tuzilgan, abituriyentlarning jismoniy mashqlari bajarishdagi amaliy harakat ko‘nikma va malakalarini baholashga mo‘ljallangan.

Dasturda ijodiy (kasbiy) imtihonni o‘tkazish tartibi, abuturiyentlarning jismoniy tarbiya va sport sohasidagi amaliy bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yilgan talablar hamda baholash mezonlari o‘z aksini topgan.

Dasturning maqsadi va vazifalari

Dasturning asosiy maqsadi – abuturiyentlarning jismoniy tarbiya va sport sohasiga oid egallangan bilim, ko‘nikma va malakalari (jismoniy va sport turlari bo‘yicha umumiy va maxsus tayyyorgarlik) holati darajasini belgilangan mezonlar asosida aniqlash hamda baholashdan iboratdir.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2017 yil 20 iyundagi 393-sonli Qarori bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim

muassasalarining bakalavriyatiga talabalarni qabul qilish tartibi va qoidalari to'g'risida"gi Nizomga muvofiq 2023/2024 o'quv yilida Guliston davlat universiteti jismoniy madaniyat fakultetida Sport faoliyati (faoliyat turlari bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bo'yicha qabul e'lon qilingan. Yuqoridagi ta'lim yo'nalishidan ya'ni sport faoliyati (faoliyati turlari bo'yicha) bo'yicha ko'p ballik baholash tizimi asosida kasbiy (ijodiy) imtihonlar o'tkaziladi (sport turlari bo'yicha me'yoriy talablar va baholash mezonlari ilova qilinadi). Abiturentlar tanlangan sport turidan kasbiy (ijodiy) imtihonlarni topshiradilar.

Kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazishda har bir abituriyentdan o'z qobiliyatini yuqori darajada namoyon qilishiga imkoniyat yaratiladi. Sport faoliyati (faoliyati turlari bo'yicha) bo'yicha kasbiy (ijodiy) imtihon ballarining maksimal yig'indisi (summasi) sinov natijalariga ko'ra – 156 ballni tashkil etadi.

Tanlangan sport turi bo'yicha me'yoriy talablar sport turlarining xususiyatlariga oid mashqlardan tuzilgan.

Kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazish tartibi

Kasbiy (ijodiy) imtihonlarni o'tkazish maxsus ishlab chiqilgan me'yorlarni qabul qilishdan iborat. Imtihonning har bir qismini topshirish yuqori jismoniy yuklama (nagruzka) va emonsional zo'riqishni talab etadi. Shuni hisobga olgan holda abiturentlarga qulaylik va o'z imkoniyatlarini yuqori darajada namoyon qilishlari uchun imkoniyat yaratish maqsadida ijodiy imtihonlar guruhlarga bo'lingan holda o'tkaziladi hamda bir necha imkoniyatning eng yaxshi natijasi tanlab olinadi.

Kasbiy (ijodiy) imtihonlar quyidagi tartibda o'tkaziladi:

a) abiturentning guruh ro'yxati va pasporti tekshirilgandan so'ng u imtihon topshirish uchun taklif qilinadi;

b) har bir abiturent tanlangan sport turi talablariga mos ravishda sport kiyimida bo'lishi lozim;

v) predmet komissiyasi raisi va imtihon qabul qiluvchilar abiturentlarga imtihonlarni topshirish tartibi va qoidalarini tushuntiradilar;

g) har bir abiturentga sport kiyimini kiyish, chigal yozdi mashqlari (razminka) bajarish va imtihon topshirishga tayyorlanish uchun vaqt beriladi;

d) har bir me'yor topshirilganidan so'ng abiturent tomonidan ko'rsatilgan natija va unga qo'yilgan tegishli (baholash mezonlariga muvofiq ravishda) ball e'lon qilinadi;

e) barcha me'yorlar qabul qilinganidan so'ng abiturentlarga kasbiy (ijodiy) imtihonda to'plangan umumiy ballari e'lon qilinadi;

j) kasbiy (ijodiy) imtihonlarni qayta topshirishga ruxsat etilmaydi;

z) kasbiy (ijodiy) imtihonlarga kechikib kelgan yoki uning birida ishtirok etmagan abiturentlar kasbiy (ijodiy) imtihonlarni topshirishga qo'yilmaydi.

BASKETBOL JISMONIY TAYYORGARLIK BO'YICHA KASBIY (IJODIY)
KIRISH IMTIHONLARINING ME'YORIY TALABLARI VA BAHOLASH
MEZONLARI

Maksimal ball – 63

1-test: 28 metrga “mokkisimon” tartibda 40 sek. ichida maksimal oraliqqa yugurish (m) (bosib o'tilgan masofa hisoblanadi)dagi			2-test :Sakrash chidamkorligi: qabul qilish tartibi – tekshiriluvchi ikki qo'lini vertikal ko'taradi; qo'llar barmoqlaridan o'g'il bolalarga 40 sm., qiz bolalarga 30 sm. to'ldirma to'p osiladi; signal berilishi bilan u maksimal marta sakrab to'ldirma to'pga ikki qo'lini tekkizishi kerak. Qo'llar to'ldirma to'pga tegmay qolsa test to'xtatiladi va sakrash soni aniqlanadi.		
Natija (o'g'il bolalar)	Natija (qiz bolalar)	Ball	Natija (o'g'il bolalar)	Natija (qiz bolalar)	Ball
196	180	30	35	30	33
195	179	29,4	34	29	31
194	178	28,8	33	28	29
193	177	28,2	32	27	27
192	176	27,6	31	26	25
191	175	27	30	25	23
190	174	26,4	29	24	21
189	173	25,8	28	23	19
188	172	25,2	27	22	17
187	171	24,6	26	21	15
186	170	24	25	20	13
185	169	23,4	24	19	11
184	168	22,8	23	18	9
183	167	22,2	22	17	7
182	166	21,6	21	16	5
181	165	21	20	15	3
180	164	20,4	19	14	1
179	163	19,8	18 va kam	13 va kam	0
178	162	19,2			
177	161	18,6			
176	160	18			
175	159	17,4			
174	158	16,8			
173	157	16,2			

172	156	15,6			
171	155	15			
170	154	14,4			
169	153	13,8			
168	152	13,2			
167	151	12,6			
166	150	12			
165	149	11,4			
164	148	10,8			
163	147	10,2			
162	146	9,6			
161	145	9			
160	144	8,4			
159	143	7,8			
158	142	7,2			
157	141	6,6			
156	140	6			
155	139	5,4			
154	138	4,8			
153	137	4,2			
152	136	3,6			
151	135	3			
150	134	2,4			
149	133	1,8			
148	132	1,2			
147	131	0,6			
146 dan yuqori	130 dan yuqori	0			

**“Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi”
kafedirasi mudiri**

B.I.Omonboyev

**“Sport turlarini o‘qitish metodikasi”
kafedirasi mudiri**

Sh.N.Sultanov

BASKETBOL JISMONIY TAYYORGARLIK BO'YICHA KASBIY (IJODIY) KIRISH IMTIHONLARINING ME'YORIY TALABLARI VA BAHOLASH MEZONLARI

1-testda ko'rsatilgan maksimal natija uchun – 30 ball.

1-test: 28 metrga “mokkisimon” tartibda 40 sek. ichida maksimal oraliqqa yugurish (m) (bosib o'tilgan masofa hisoblanadi)dagi texnik xatolar:

1. Yuqori startdan, imtihonchining signaliga binoan, old tomondan oldingi chiziqqa qarab amalga oshiriladi, oyoq bilan chiziq'larga tegish majburiydir;
2. Signaldan oldin startdan chiqib ketish mumkin emas.

2-testda ko'rsatilgan maksimal natija uchun – 33 ball.

2-test: Sakrash chidamkorligi: qabul qilish tartibi – tekshiriluvchi ikki qo'lini vertikal ko'taradi; qo'llar o'g'il bolalarga 40 sm., qiz bolalarga 30 sm. to'ldirma to'p osiladi; signal berilishi bilan u maksimal marta sakrab to'ldirma to'pga ikki qo'lini tekkizishi kerak. Qo'llar to'ldirma to'pga tegmay qolsa test to'xtatiladi va sakrash soni aniqlanadigan testdagi texnik xatolar.

1. Signal berilishi bilan u maksimal marta sakrab to'ldirma to'pga ikki qo'lini tekkazishi kerak;
2. Qo'llar to'ldirma to'pga tegmay qolsa test to'xtatiladi;
3. Sakrab ikki qo'lab to'pga tekkazish soni aniqlanadi.

Umumiy izoh:

1. Abituriyentga testdan oldin 10 min. razminka beriladi.
2. 1 va 2 testlarni bajarish uchun faqat bir marta imkoniyat beriladi.
3. Barcha test natijalarining maksimal bali – 63.

**“Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi”
kafedirasi mudiri**

B.I.Omonboyev

**“Sport turlarini o'qitish metodikasi”
kafedirasi mudiri**

Sh.N.Sultanov

**BASKETBOL IXTISOSLIGI BO'YICHA KASBIY (IJODIY) KIRISH
IMTIHONLARINING ME'YORIY TALABLARI VA BAHOLASH
MEZONLARI**

Maksimal ball – 93

1-test: 1chi 2 ochkolik zonadan, 2chi 3 ochkolik zonadan 5 ta nuqtadan 10 marta to'pni savatga tashlash (tushirilgan to'plar soni va texnika baholanadi) imtixon oluvchining signalidan so'ng bajariladi				2-test: Jarima chiziqdan 10 marta savatga to'pni tashlash (tushirilgan to'plar soni va texnika baholanadi) imtixon oluvchining signalidan so'ng bajariladi				3-test: Maydonning o'ng va chap yon chiziqlari bo'ylab 3 tadan o'rnatilgan fishkalararo to'pni urib borib, u va bu savatga o'ng tomondan o'ng qo'lda va chap tomondan chap qo'l bilan to'p tashlashdan so'ng 1 marta jarima to'pini tashlashni bajarish (vaqt va tushirilgan to'plar soni baholanadi)				
Natija	Ball	Texnika uchun ball	Test uuchn umumiy ball	Natija	Ball	Texnika uchun ball	Test uuchn umumiy ball	Natija		Ball	Texnika uchun ball	Test uuchn umumiy ball
								to'plar soni	vaqt (sek.)			
10	20	0-10	30	10	18	0-10	28	5	27	25	0-10	35
9	18	0-10	28	9	17	0-10	27	4	27	20	0-10	30
8	16	0-10	26	8	15	0-10	25	3	27	15	0-10	25
7	14	0-10	24	7	13	0-10	23	2	27	10	0-10	20
6	12	0-10	22	6	11	0-10	21	1	27	5	0-10	15
5	10	0-10	20	5	9	0-10	19	0	27	0	0-10	10
4	8	0-10	18	4	7	0-10	17	0	27 dan ortiq	0	0	0
3	6	0-10	16	3	4	0-10	14					
2	4	0-10	14	2	1	0-10	11					
1	2	0-10	12	1	0	0-10	10					
0	0	0	0	0	0	0	0					

“Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi”
kafedirasi mudiri

B.I.Omonboyev

“Sport turlarini o'qitish metodikasi”
kafedirasi mudiri

Sh.N.Sultanov

BASKETBOL IXTISOSLIGI BO'YICHA KASBIY (IJODIY) KIRISH IMTIHONLARINING ME'YORIY TALABLARI VA BAHOLASH MEZONLARI

Har bir test mashqi son, vaqt xamda texnik jihatlardan to'g'ri va maksimal natija bilan bajarilsa maksimal ball qo'yiladi. Lekin test mashqini bajarishda yo'l qo'yilgan har bir texnik xato uchun 1 ball olib tashlanadi, 10 ta texnik xato – minus 10 ball.

1-test – 20 ball va texnika uchun – 10 ball, jami – 30 ball.

1-test: 1chi 2 ochkolik zonadan, 2chi 3 ochkolik zonadan 5 ta nuqtadan 10 marta to'pni savatga tashlash (tushirilgan to'plar soni va texnika baholanadi) imtixon oluvchining signalidan so'ng bajariladi:

1. Oyoqlarni bukmasdan tik holatda to'p tashlash;
2. Oyoqlarni faqat bukib to'p tashlash;
3. Faqat testda belgilangan usulda to'p tashlamasa;
4. To'pni qo'l kafti bilan tashlash;
5. To'pni ikkinchi qo'l yordamida ushlamasdan tashlash;
6. Gavdani orqaga bukmasdan tashlash;
7. Oyoq va qo'llarning bir vaqtda bukilib yozilmasligi;
8. Chiziqni bosib to'p tashlash;
9. Yon tomonlama turib to'p tashlash;
10. Bosh ortidan to'p tashlash.

Izoh: To'p tashlash boshlash imtixon oluvchining signalidan so'ng bajariladi. To'pni savatga tashlash 3 soniya ichida amalga oshirilishi kerak. Chegaralangan chiziqni bosib to'p tashlansa, qayta takrorlash xuquqi berilmaydi, tushirilgan to'p hisobga olinmaydi.

2-test – 18 ball va texnika uchun – 10 ball, jami – 28 ball.

2-test: Jarima chiziqdan 10 marta savatga to'pni tashlash (tushirilgan to'plar soni va texnika baholanadi) imtixon oluvchining signalidan so'ng bajariladi:

1. Oyoqlarni bukmasdan tik holatda to'p tashlash;
2. Oyoqlarni faqat bukib to'p tashlash;
3. Faqat testda belgilangan usulda to'p tashlamasa;
4. To'pni qo'l kafti bilan tashlash;
5. To'pni ikkinchi qo'l yordamida ushlamasdan tashlash;
6. Gavdani orqaga bukmasdan tashlash;
7. Oyoq va qo'llarning bir vaqtda bukilib yozilmasligi;
8. Chiziqni bosib to'p tashlash;
9. Yon tomonlama turib to'p tashlash;
10. Bosh ortidan to'p tashlash.

Izoh: To‘p tashlash boshlash imtixon oluvchining signalidan so‘ng bajariladi. To‘pni savatga tashlash 5 soniya ichida amalga oshirilishi kerak. Chegaralangan chiziqni bosib to‘p tashlansa, qayta takrorlash xuquqi berilmaydi, tushirilgan to‘p hisobga olinmaydi.

3-test – 25 ball va texnika uchun – 10 ball, jami – 35 ball.

3-test: Maydonning o‘ng va chap yon chiziqlari bo‘ylab 3 tadan o‘rnatilgan fishkalararo to‘pni urib borib, u va bu savatga o‘ng tomondan o‘ng qo‘lda va chap tomondan chap qo‘l bilan to‘p tashlashdan so‘ng 1 marta jarima to‘pini tashlashni bajarish (vaqt va tushirilgan to‘plar soni baholanadi (5 marta))dagi texnik xatolar:

1. Signaldan oldin startdan chiqib ketish;
2. Fishkalararo o‘tganda faqat o‘ng qo‘lda to‘pni urib yurish;
3. Fishkalararo o‘tganda faqat chap qo‘lda to‘pni urib yurish;
4. Shchit tagiga etib bormasdan, ikki qadamni bajarmasdan to‘p tashlash;
5. O‘ng tomondan o‘ng qo‘lda, chap tomondan chap qo‘lda to‘p tashlamasa;
6. To‘pni baland sapchitib olib yurish;
7. To‘pni ikki qo‘lda urib yurish;
8. Shchitdan qatgan to‘pni ilib, o‘sha tomondan qayta tashlash;
9. Sakramasdan to‘p tashlash;
10. To‘rtinchi to‘p tashlashdan so‘ng beshinchi to‘p tashlashga to‘pni urib yurmasdan olib borish.

Izoh: Testni boshlash imtixon oluvchining signalidan so‘ng bajariladi.

Umumiy izoh:

1. Abiturientga testdan oldin 10 min. razminka beriladi.
2. Barcha test natijalarining maksimal bali – 93

**“Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi”
kafedirasi mudiri**

B.I.Omonboyev

**“Sport turlarini o‘qitish metodikasi”
kafedirasi mudiri**

Sh.N.Sultanov